

Okrugli stol **XEnergy - Empowering Women in Energy Transition**, u partnerstvu s Hrvatskom gospodarskom komorom: „**Naknada za priključenje na elektroenergetsku mrežu RH: nova pravila, novi izazovi**, održan 7.5.2026.

Odgovori na postavljena pitanja iz publike

Napomena: Izlaganja i odgovori pojedinih lica te pravnih subjekata koji nastupaju kao panelisti na okruglom stolu predstavljaju njihovo stručno mišljenje, procjenu ili osobni stav, a ne pravno obvezujuće mišljenje ili zaključak u smislu važećih propisa. Odgovori služe isključivo informativno u svrhu pojašnjenja praktičnih aspekata teme rasprave.

U nastavku su dani odgovori na pitanja iz publike povezana s temom okruglog stola postavljena preko aplikacije SLIDO:

1. Hoće li HOPS predložiti nove ugovore o priključenju nositeljima projekata iz grupe EOTRP-ova 2024.?
Nakon što HERA odgovori na prigovore, bit će jasnije kako će se nastaviti postupak na projekte iz grupe EOTRP-ova 2024.
2. Pretpostavljamo da važeći potpisani ugovori o priključenju ostaju na snazi to jest da se neće retrogradno primjenjivati nove cijene priključka. Molim potvrdu, hvala!
Tako je. Svi izdani i sklopljeni ugovori su pravno valjani i ostaju na snazi te se na njih neće primjenjivati nova cijena. Cijene bi se trebale primjenjivati na projekte iz grupe EOTRP-ova iz 2024. i 2025.
3. Ima li HOPS potrebne kapacitete da preuzme izradu svih EOTRP-ova na sebe?
Pravila o priključenju na prijenosnu predviđaju da se projekti iz istog kruga EOTRP-ova promatraju zajedno. Iz toga proizlazi da treba raditi samo jedan proračun odnosno jedan EOTRP. Prema tome, HOPS ima potrebne kapacitete.
4. Hoće li biti razlike u postupku priključenja između projekata koji su odlučili potpisati ponuđene ugovore o priključenju koje je HERA na kraju pauzirala?
Nakon što HERA odgovori na prigovore, bit će jasnije kako će se nastaviti postupak na projekte iz grupe EOTRP-ova 2024.
5. Mogu li BESS projekti zaista očekivati operativna ograničenja spomenuta EOTRP-om koja razmatraju ekstremne situacije u mreži s obzirom na opterećenja na mjestu priključenja?
Budućnost će pokazati jesu li modeli izračuna bili realistični. Svakako da istodobno povlačenje ili preuzimanje energije iz mreže velikih snaga BEES-a može uzrokovati zagušenja u mreži.
6. Kada će po Vašoj procjeni projektima iz 'prozora' 2024. biti ponuđeni ugovori o priključenju? Potpuno novi ili aneksi postojećih? Ima li naznaka hoće li se dinamika plaćanja naknade mijenjati?
Nakon što HERA odgovori na prigovore, bit će jasnije kako će se nastaviti postupak na projekte iz grupe EOTRP-ova 2024. Dinamika naknade bit će u skladu s Pravilima o priključenju na prijenosnu mrežu.

7. Da li možemo očekivati prilagodbu mrežnih pravila za 0kW export solarne elektrane, gdje je sukladno članku 25. mrežnih pravila potrebno na postojećem OMM-u na strani mreže ugraditi dodatno mjerno polje s mogućnošću odvajanja, sto značajno utječe na iznos investicije, a prema projektantima i izvođačima radova, postoje elegantnija, povoljnija i modernija rješenja na sučelju proizvođača. Riječ je o srednjem naponu. Ili, može li ODS biti fleksibilan a ne se čvrsto držati propisanih pravila?

Tehnički propisi i pravila su pisani s razlogom i operator ih se, kao i svi drugi, dužan pridržavat. Što se tiče članka 25 Mrežnih pravila distribucijskog sustava, Operator ovisno o situaciji i postojećoj SN opremi prilagođava tehnička rješenja uvažavajući pri tome propise.

8. Kako će se pristupiti izdanim ugovorima, a koji su daleko nepovoljniji od izračuna prema donesenoj naknadi? Aneksom ili novim zahtjevom?

Nova Metodologija je primjenjiva na nove zahtjeve koje operator zaprimi nakon 01.05.2026. godine. Ukoliko će investitor željeti naknadu za priključenje po novoj Metodologiji, morati će raskinuti postojeći ugovor s operatorom i podnijeti novi zahtjev za izradu EOTRP-a.

9. Donošenjem jedinične naknade, hoće li HEP-ODS ubrzati proces izrade EOTRP-a? Što je s projektima koji su predali zahtjev za izradu EOTRP-a prije donošenja jedinične naknade 1.5.2026., a još nisu dobili ili ponudu za izradu EOTRP-a ili sami EOTRP?

Svi zahtjevi koji su zaprimljeni prije 01.05.2026. godine biti će obrađeni i biti će im izračunati troškovi priključenja sukladno Metodologiji za izračun naknade iz 2017/2018 godine. Što se tiče ubrzanja izrade EOTRP-a, EOTRP osim izračuna naknade služi i za analizu strujno naponskih prilika i tokova snaga iz kojih proizlazi tehničko rješenje priključenja i potreba stvaranja uvjeta u mreži. HEP ODS ulaže velike napore u izradu i smanjenje rokova izrade EOTRP-a, no zahtjeva je puno, a mreža je sve složenija i zahtjevnija za analizu.

10. S obzirom da je spomenuto da HEP-ODS trenutno ima oko 1.800 MW Ugovora o priključenju i biti će izazovno izgraditi priključke i mrežu u roku, hoće li se dozvoliti investitorima da preuzmu prideljive poslove po uzoru na HOPS kako bi se projekti realizirali u rokovima određenim ugovorima?

HEP ODS kontinuirano radi na pitanju prideljivih poslova. Kada se stvore uvjeti za to, HEP ODS će s time upoznati javnost.

11. HEP ODS se u EOTRP-u te Ugovoru o priključenju najčešće osigurava vremenskim rokom za izgradnju priključka od 1 do 3 godine. Može li se taj postupak ikako ubrzati te sto je potrebno za takvo činjenje?

HEP ODS rokove priključenja građevine definira od slučaja do slučaja. Sami rokovi ovise o tehničkom rješenju priključenja (priključak i STUM) te svemu ostalome što je nužno napraviti kako bi se do priključenja došlo (izrada projektne dokumentacije, ishođenje dozvola, javna nabava, nabava opreme).

12. Rok za izradu EOTRP-a je definiran, ali nije definirana posljedica u slučaju da se rok ne ispoštuje. Zašto u praksi izrada EOTRP-a traje godinu ili dvije?

Stupanjem na snagu Pravilnika o jednostavnim i drugim građevinama i radovima krajem 2023 godine sunčane elektrane instalirane snage do 10 MW su postale jednostavne građevine što je dovelo do velikog priljeva zahtjeva za izdavanjem EOTRP-a što je stvorilo veliki pritisak na ODS i dovelo do kašnjenja u izradi elaborata. Na rok izrade elaborata utječe i sve složenija mreža na koju se građevine priključuju, koja zahtijeva detaljne analize kako bi se tehnička rješenja priključena što bolje definirala. Uz proizvođače električne energije HEP ODS zaprima i

veliki broj zahtjeva za priključenje ili promjenama na priključku za kupce. HEP ODS ažurno radi na ubrzanju obrade svih vrsta zahtjeva kako bi se što više smanjili rokovi obrade i isporuke dokumentacije.

13. Koja je tehnička argumentacija da postrojenje koje ne može fizički predati energiju u mrežu zahtijeva isto pojačanje mreže kao ono koje predaje punu snagu?"

Ukoliko nema predaje električne energije u mrežu, npr. kupac s vlastitom proizvodnjom koji ima priključnu snagu 0 kW prema mreži, nema niti potrebe za stvaranjem bilo kakvih uvjeta u mreži. Tehničko rješenje priključenja, odnosno zahvat na priključku je nešto drugo i ono ovisi od situacije do situacije ali se najčešće radi o zamjeni mjernog uređaja ili parametriranju postojećeg mjernog uređaja.

14. Molim vas objašnjenje kako se računa vlastita potrošnja baterijskog sustava te plaća li ista angažiranu radnu snagu u slučaju djelovanja na veleprodajnom tržištu električne energije? Zakon o tržištu električne energije nije precizirao kako se određuje vlastita potrošnja BEES. Kako odrediti obračunsku vršnu radnu snagu? Imate li prijedlog?

15. Hoće li se isti princip izračuna sa HOPS-a na prvoj bateriji u HR, primijeniti i na ostale projekte na HOPS-u i ODS-u?

Vjerojatno da, ali privremeno. Kada se promijeni ZOTEE, morat će se primijeniti drugačiji način izračuna mrežarine.

16. "Prema Članku 4. važeće Metodologije (NN 84/22), naknada za priključenje obračunava se na priključnu snagu u smjeru s većom vrijednošću — bez obzira utječe li ta snaga stvarno na mrežu ili ne. Za postrojenje za vlastitu potrošnju s tehničkim zero-export ograničenjem, to znači da plaćamo punu naknadu na proizvodnu snagu koja fizički nikad neće biti predana u mrežu. Ovaj princip izravno proturječi cilju iz preambule Direktive (EU) 2019/944 i Zakona o tržištu električne energije — promicanju decentralizirane proizvodnje i rasterećenja mreže. Pitanje za HERA-u: razmatrate li u novoj Metodologiji uvođenje kategorije priključka s ograničenjem predaje (zero-export), gdje bi obračunska snaga bila stvarna snaga predaje u mrežu, a ne instalirana snaga proizvodnog postrojenja?

Ne znači. Koliku snagu zatražite, toliku plaćate. Ako ste postojeći krajnji kupac s 50 kW u smjeru preuzimanja iz mreže i ako zatražite do 50 kW u smjeru predaje u mrežu, platit ćete samo promjenu na priključku, ali ne i snagu u smjeru predaje.